

STAR : คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ

วัลภา นิลเขต^{1*} ปัทิตตา ปิยสกุลเสวี² อัญมณี เมามิจันทร์³ อภิรักษ์ อภิธนา⁴ และ พชณัฐ เสือนวม⁵

¹ โรงเรียนเซนต์โยเซฟท่าแร่

^{2,3,4,5} คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

STAR : DESIRED CHARACTERISTICS OF TEACHERS IN COMPETENCY – BASED CURRICULUM MANAGEMENT

Wallapa Nilkhet^{1*}, Pathitta Piyasakulseewee², Anyamenee Maomechan³, Aphirak Aphithana⁴ and Phatchanach Sueanuam⁵

¹ Saint Joseph Thare School

^{2,3,4,5} School of Education and Liberal Arts, Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

E-mail: sjt.school๒๐๑๐@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 7 กุมภาพันธ์ 2565

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 27 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 11 กุมภาพันธ์ 2565

บทคัดย่อ

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะสำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะเข้ามาสู่ห้องเรียน นอกจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาแล้ว การจัดการเรียนรู้จะเน้นภาคปฏิบัติและการวัดประเมินผลสมรรถนะจากผลลัพธ์ของการเรียนรู้ การพัฒนาสมรรถนะสำหรับผู้เรียนจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ตัวครูผู้สอน โดยครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากเดิมให้สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้จากการแก้ปัญหาและ การพัฒนาผลงานให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง สมรรถนะเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาสมรรถนะจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ตัวครูผู้สอนในการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิดตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นคุณลักษณะที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน

คำสำคัญ : หลักสูตรฐานสมรรถนะ คุณลักษณะสำคัญของครู การพัฒนาสมรรถนะ

Abstract

Ministry of Education requires competency – based curriculum in primary schools that are preparation for competency – based curriculum implementation in classrooms. However,

it is necessity to prepare by developing new curriculum that is appropriate to the school context , learning management that is focus on practical and competency – based assessment that is focus on expected outcomes. Teachers have to change their roles by facilitation learners to create their self learning processes. Learners can learn from problem – based learning and their works development that are expected outcomes. Competency is desired characteristics of teachers in 21 st century which support successful learning and teaching process. Firstly , teachers need to develop their competencies for changing their roles. Teachers promote learners ‘ abilities and thinking skills for changing situations. Desired characteristics of teachers in competency – based curriculum management is teachers characteristics for self development to be role model of learners.

Keywords: Competency – based curriculum, Desired characteristics of teachers, Competency development

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เต็มไปด้วยความผันผวน แปรปรวน เกิดความไม่แน่นอน มีความซับซ้อน คลุมเครือ และไม่ชัดเจน การศึกษาแบบเดิมไม่สะท้อนคุณลักษณะของผู้เรียนที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสะท้อนความคิดเห็นหลากหลายมุมมองผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด หัวโต ตัวลีบ นกแก้วนกขุนทอง ทำอะไรไม่เป็น คิดไม่เป็น เก่งแบบเปิด ไม่เชี่ยวชาญอะไรสักอย่าง เรียนแบบตัวใครตัวมัน ชอบอะไรง่าย ๆ สบาย ๆ ไม่ใฝ่รู้ ไม่สู้สิ่งยาก เรียนรู้เพื่อการสอบ (ปติตตา ปิยสกุลเสวี .2564 : 5) แมคคลีแลนด์ (McClelland ,1973 : 174 – 186) นักจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้กล่าวว่า “การศึกษาที่เน้นย้ำการเรียนรู้เนื้อหา ไม่เพียงพออีกต่อไปแล้วในการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกศตวรรษใหม่ ภายใต้อิทธิพลของความท้าทายใหม่ ๆ สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานที่ดีกว่าเชาวน์ปัญญา (Intelligence) ที่เราจะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่เรียนเก่งอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอไป แต่ผู้ทำงานเก่งมักประสบความสำเร็จสูงในการทำงาน เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในงานที่ทำ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ตนมีอยู่ในการทำงานหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใด ระดับหนึ่งซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรมกาปฏิบัติที่สามารถวัดและประเมินผลได้ ดังนั้นสมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะและความสามารถอื่น ๆ ที่ช่วยให้บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

ดังนั้นการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีศักยภาพที่จะตอบโจทย์ปัญหาของครูผู้สอนและผู้เรียนที่เกิดขึ้น เนื่องจากหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตการทำงาน การเรียนรู้และการแก้ปัญหาต่างๆช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีความพร้อมแตกต่างกันได้รับการพัฒนาเป็นลำดับขั้น รวมทั้งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ๆของสังคมและโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563 : 3)

ครูเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกจากครูจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครูแล้ว ยังต้องเป็นผู้ทรงความรู้ในเนื้อหาที่จะถ่ายทอดต่อผู้เรียน สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัฒน์และคณะ. (2558 : 1) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 2) มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย 3) มีทักษะการคำนวณ 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียนและ 6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรมและประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครูประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) มีสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้ 3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 4) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) เป็นผู้มีความประพฤติดีในวิชาชีพและ 7) ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานและด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ได้แก่ 1) มีความสามารถด้านการใช้ภาษา/การสื่อสาร 2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นผู้รอบรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันสมัยทันเหตุการณ์ 4) มีความคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ สมรรถนะของครูดังกล่าวคือ สิ่งที่ยังบอกเกี่ยวกับการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้สมรรถนะของครูที่มีคุณภาพยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังหลักของชาติ อนาคตของชาติจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ หากครูผู้สอนมีประสิทธิภาพในการสอนที่ดีตรงตามศักยภาพของสาขาวิชาย่อมจะให้การศึกษากับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าหากครูผู้สอนมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนน้อยหรือสมรรถนะไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนเองได้ศึกษามากก็ยากที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผลที่ดีได้

เหตุผลและความจำเป็นของการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

การปฏิรูปหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตการทำงาน การเรียนรู้และการแก้ปัญหาต่างๆรวมทั้งการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ๆของสังคมและโลก สามารถทำได้หลายวิธี การปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นทางเลือก

หนึ่งที่มีศักยภาพที่จะตอบโจทย์ปัญหาของครูและผู้เรียนที่เกิดขึ้น รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการใหม่ๆของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563 : 3)

หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มีพันธะต่อการเจริญงอกงามและความสำเร็จของผู้เรียนทุกคน โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนผ่านมวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ ที่บูรณาการอย่างมีความหมาย เพื่อการประยุกต์ใช้ได้จริงสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมและตอบสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนจำเพาะบุคคล จึงเป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centric) โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ความสามารถ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งความเหมาะสมกับบริบท วิถีชีวิต ภูมิสังคม ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน ครูผู้สอนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก

หลักสูตรฐานสมรรถนะมีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีสมรรถนะเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน เป็นหลักสูตรฐานปฏิบัติ (Action Oriented) ที่มุ่งสู่การทำได้ (Able to Do) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นให้แก่ผู้เรียนตามช่วงวัย โดยมีการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centric) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดและก้าวหน้าไปตามความสามารถ รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่ความเชี่ยวชาญได้ เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Personalization)
3. เป็นหลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง (Related to Real Life) ของผู้เรียน มีความหมายต่อผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง
4. เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อม (Contextualized) ที่แตกต่างกันของผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ (Multidisciplinary) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ได้มากขึ้น
6. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น (Adaptive) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้เรียน ครู สังคมและโลก

องค์ประกอบของการจัดการการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้น ประกอบด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 8)

1. ครูมีมาตรฐานสมรรถนะ และจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่จัดไว้อย่างเป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ครูมีเป้าหมายที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ในระดับที่กำหนด)

2. ครูต้องวิเคราะห์ว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งเอื้อให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรจะต้องมีในการทำสิ่งนั้น ให้ประสบผลสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด

3. ครูจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

4. ครูจัดประสบการณ์ สถานการณ์ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ฝึกนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ไปใช้จนเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

5. ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกัน สามารถไปได้เร็ว ช้า (Self pacing) ตามความถนัดและความสามารถของตน

6. ครูมีบทบาทในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) และให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนในการเรียนการสอนประจำวัน

7. ผู้เรียนต้องสามารถแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ก่อนที่จะก้าวสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไป

8. หากผู้เรียนยังไม่ผ่านการทดสอบว่าเกิดสมรรถนะที่ต้องการ ครูจำเป็นต้องออกแบบการเรียนรู้ และสอนซ่อมเสริม (Remedial teaching) ให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้นการปฏิบัติโดยมีชุดของเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง เป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใดงานหนึ่งเพื่อนำไปใช้จนเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนสามารถเลือกใช้ได้ 6 แนวทางซึ่งครูสามารถเลือกใช้ตามความพร้อมและความถนัดของตนและความเหมาะสมของบริบท ดังนี้(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2563 :7 - 12)

แนวทางที่ 1 ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนโดยระบุเป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ คัดกิจกรรมเสริมลงไปในการจัดการเรียนรู้ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแผนการสอนเดิมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะได้เข้มข้นและเกิดสมรรถนะที่ต้องการไปพร้อมกับการเรียนเนื้อหาและทักษะตามปกติ

แนวทางที่ 2 ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ เป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เดิมของครูสู่การเน้นสมรรถนะที่มากขึ้นจากเดิม ออกแบบงานหรือสถานการณ์ถึงขั้นการฝึกฝน การนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในเรื่องที่เรียนรู้นั้นมากยิ่งขึ้น

แนวทางที่ 3 ใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกันและเพิ่มเติมกิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนา

สมรรถนะนั้นให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

แนวทางที่ 4 สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะที่ต้องการพัฒนาเป็นตัวตั้งและนำตัวชีวิตที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามที่ตัวชีวิตกำหนดไปพร้อม ๆ กันกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่ต้องการ

แนวทางที่ 5 บูรณาการผสานหลายสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยนำสมรรถนะหลากหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้งและวิเคราะห์ตัวชีวิตที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ 6 สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสอดแทรกสมรรถนะที่ส่งเสริมในการทำกิจวัตรประจำวันต่างๆของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น เป็นการใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ทำอยู่แล้วใช้เป็นสถานการณ์ในการฝึกฝนสมรรถนะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการอย่างเป็นธรรมชาติและยังช่วยปลูกฝังให้สมรรถนะมีความมั่นคงถาวรจากการปฏิบัติเป็นประจำด้วย

การวัดและประเมินผลฐานการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563 : 28)

1. การประเมินการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนตามปกติ มีลักษณะเป็นการประเมินแบบ Formative Assessment ซึ่งมีการเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือตามปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน
2. ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) หรือการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self-assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)
3. การประเมินที่เป็นการตัดสินผลการเรียนรู้จะมุ่งวัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ
4. ใช้วิธีการวัดจากพฤติกรรม /การกระทำ/ การปฏิบัติ (Performance Test) ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance Criteria) ที่กำหนดเป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีใช้องค์กลุ่มและมีหลักฐานการปฏิบัติ (Evidence) ใช้ตรวจสอบได้
5. ใช้สถานการณ์เป็นฐานเพื่อให้บริบทการวัดและประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น เช่น อาจเตรียมบริบทเป็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์เสมือนจริงในคอมพิวเตอร์ซึ่งสามารถประเมินได้หลายประเด็นในสถานการณ์เดียวกัน

6. ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อม และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง ด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน การประเมินจะเป็นไปตามลำดับขั้นของสมรรถนะที่กำหนด หากไม่ผ่านจะต้องได้รับการซ่อมเสริมจนกระทั่งผ่านจึงจะก้าวไปสู่ลำดับขั้นต่อไป

7. การรายงานผล เป็นการให้ข้อมูลพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนตามลำดับขั้นที่ผู้เรียนทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยครูทำการทดสอบพฤติกรรมกาปฏิบัติ (Performance Assessment) ของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria)

กล่าวสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเน้นการประเมินองค์รวมของสมรรถนะด้วยเครื่องมือประเมินตามความเหมาะสมและประเมินเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่าน ผู้เรียนจะได้รับการสอนซ่อมเสริม จนกระทั่งบรรลุผล ผู้เรียนแต่ละคนจะก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน อาจก้าวหน้าไปได้เร็วในบางสาระ และอาจไปได้ช้าในบางสาระตามความถนัดของตน

สมรรถนะสำคัญของครูกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

สมรรถนะคือสิ่งสำคัญยิ่งกว่าความรู้ เพราะความรู้สามารถศึกษาเพิ่มเติมเองได้ แต่สมรรถนะ หรือพฤติกรรมและทักษะที่สามารถสังเกตได้ การเตรียมความพร้อมเพื่อนำหลักสูตรฐานสมรรถนะเข้ามามีการจัดการศึกษาในโรงเรียน นอกจากจะเปลี่ยนแปลงและปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา เช่น ปรับตัวชีวิตที่ผู้เรียนต้องรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและสังคม การบูรณาการในรูปแบบสหวิทยาการจัดการเรียนรู้เน้นภาคปฏิบัติ และการวัดประเมินผลสมรรถนะจากผลลัพธ์การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยครูผู้สอน

การพัฒนาสมรรถนะจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ตัวครูผู้สอนโดยครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากเดิมให้เป็น ครูผู้สอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิดตามสถานการณ์ที่ทันยุคทันสมัยมาปรับใช้กับผู้เรียนให้เกิดการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นลำดับขั้น จากการสร้างกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหา ริเริ่มการพัฒนาทำให้เกิดผลลัพธ์ คิดค้น ปรับเปลี่ยน การสร้างสิ่งใหม่

องค์ประกอบสำคัญ 7 ประการของสมรรถนะ ประกอบด้วย 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ จิตคติ (Attribute / Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ การปฏิบัติ (Performance) 6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ (Tasks / Jobs / Situations) และ 7) ผลสำเร็จ ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Success) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะและทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 58) ได้กำหนดสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) ของครูผู้สอนเพื่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) คือความมุ่งมั่นปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 การบริการที่ดี (Service Mind) คือความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการและการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

1.3 การพัฒนาตนเอง (Self - Development) คือการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

1.4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) คือการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุน เสริมแรง ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณครู (Teacher ‘ Ethics and Integrity) คือการประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคมเพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

2. สมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย

2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) คือความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) คือความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) คือการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน

2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis and Synthesis and Classroom Research) คือความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

2.5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) คือคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดย

ปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน (Relationship and Collaboration – Building for Learning Management) คือการประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

คุณลักษณะของครูในอนาคตจากการประชุมวิชาการ “อภิวินัยการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย การสัมมนาข้อเสนอการยกระดับคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะครูที่มีคุณภาพภายใต้แนวคิด ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557 : 11 อ้างถึงใน เดชกุล มัทวานุกุล. 2563 : 128)

- 1) เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้
- 2) มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการจัดการเรียนรู้
- 3) มีทักษะการสื่อสาร
- 4) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 5) ตื่นรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์
- 6) ตามทันเทคโนโลยีและข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิทยาการและความรู้
- 7) สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 8) ใฝ่ค้นคว้าและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 9) เป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม
- 10) รู้และเข้าใจอัตลักษณ์ความเป็นชนชาติไทยที่หลากหลาย
- 11) ภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก
- 12) ยอมรับและเป็นผู้ นำการเปลี่ยนแปลง
- 13) มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน

สมรรถนะซึ่งเป็นคุณลักษณะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายและยังกำหนดสมรรถนะของครูให้เหมาะสมกับสายงานทางด้านการสอน ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการรับผิดชอบ ศึกษาหาความรู้เพื่อให้ได้ตรงตามสมรรถนะในแต่ละด้านที่จะทำให้ครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทที่สำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) ของครูผู้สอนและคุณลักษณะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 และองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ(สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 :7 - 12) สามารถสังเคราะห์คุณลักษณะสำคัญของครูผู้สอนกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้

Starter (S) หมายถึง ครูผู้เริ่มต้น กล่าวคือครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนในเรื่องความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต สามารถสร้างและออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

Trainer (T) หมายถึง ครูผู้ฝึก กล่าวคือครูผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกิจกรรมและสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning) ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องการ

Achiever (A) หมายถึง ครูผู้บรรลุความสำเร็จ กล่าวคือครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูผู้สอน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงสมรรถนะหรือพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ในบริบทหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ก่อนการเรียนรู้ขั้นต่อไป

Resilient (R) หมายถึง ครูผู้มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ ครูผู้สอนมีความตั้งใจและเต็มใจในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ช่วยเหลือและแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมและให้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ตามความถนัดและความสามารถของผู้เรียน

คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ(STAR) เป็นคุณลักษณะของครูผู้สอนที่จะต้องเป็นผู้เริ่มต้นพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ต้องปรับเปลี่ยนจากครูผู้สอนมาเป็นครูผู้ฝึก ฝึกให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นผู้เรียนที่พร้อมเรียนรู้และเปิดใจรับสิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง และครูผู้สอนต้องมีความยืดหยุ่นในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา สาระ และรูปแบบกิจกรรมภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการวัดและประเมินผลโดยเน้นการประเมินความเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ของผู้เรียนปลายทางคือ “ผู้เรียนคิดได้ แก้ปัญหาเป็น”

ตารางที่ 1 แสดงคุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ (STAR)

คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ		ตัวชี้วัด
S	Starter (ผู้เริ่มต้น)	- มีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - มีการวางแผนชัดเจน - มีการกำหนดเป้าหมายและติดตามการพัฒนาผู้เรียนชัดเจน - มีการสร้างชุมชนหรือแนวร่วมในการพัฒนาผู้เรียน
T	Trainer (ครูผู้ฝึก)	- ใส่ใจความต้องการของผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองได้ด้วยตนเอง - มีภาวะผู้นำและความอดทนสูง - มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง - เป็นที่ปรึกษาและผู้อำนวยการความสะอาดที่ดี - ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้
A	Achiever (ผู้บรรลุผลสำเร็จ)	- มีทัศนคติในทางบวก - ใจกว้างรับฟังคำวิพากษ์ และ วิจารณ์ - พร้อมช่วยเหลือเพื่อครูและผู้เรียนอย่างเต็มที่ - ไม่หยุดเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง
R	Resilient (ผู้มีความยืดหยุ่น)	- มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี - ปรับตัวได้เร็วกับทุกสถานการณ์ - มีการเตรียมพร้อมสำหรับการวางแผน และการปรับเปลี่ยน - เป็นผู้ถ่ายทอด และผู้ฟังที่ดี พร้อมเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน

ตารางที่ 2 แสดงตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ

คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ		ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
S	Starter (ผู้เริ่มต้น)	มีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์	แสดงความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการเรียนรู้
		มีการวางแผนชัดเจน	วิเคราะห์ภารกิจเพื่อการวางแผนอย่างเป็นระบบ
		มีการกำหนดเป้าหมายและติดตามการพัฒนาผู้เรียนชัดเจน	กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานได้ทุกภาคเรียน
		มีการสร้างชุมชนหรือแนวร่วมในการพัฒนาผู้เรียน	กำหนดแนวทางในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีและประสานให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
T	Trainer (ครู ผู้ฝึก)	ใส่ใจความต้องการของผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองได้ด้วยตนเอง	สร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง ร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน
		มีภาวะผู้นำและความอดทนสูง	มีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนา เห็นคุณค่าให้มีความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงานและให้เกียรติผู้อื่น
		มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่าง	มีทักษะการสื่อสาร เปิดใจกว้าง ยอมรับทัศนะที่หลากหลายของผู้อื่น
		เป็นที่ปรึกษาและผู้อำนวยความสะดวกที่ดี	ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน
		ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนไปให้ถึงเป้าหมายที่วางไว้	จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ตารางที่ 2 แสดงตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ (ต่อ)

คุณลักษณะสำคัญของครูกับการจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ		ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
A	Achiever (ผู้บรรลุผลสำเร็จ)	มีทัศนคติในทางบวก	ริเริ่มการปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาตนเองและนวัตกรรม
		ใจกว้างรับฟังคำวิพากษ์ และ วิจารณ์	พิจารณา ทบทวน ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น
		พร้อมช่วยเหลือเพื่อครูและผู้เรียนอย่างเต็มที่	มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน ให้การสนับสนุนในการทำงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย
		ไม่หยุดเรียนรู้พัฒนาตนเอง	สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ
R	Resilient (ผู้มีความยืดหยุ่น)	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี	วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาได้
		ปรับตัวได้เร็วกับทุกสถานการณ์	ปฏิบัติงานตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ
		มีการเตรียมพร้อมสำหรับการวางแผนและการปรับแผน	ใช้ผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน
		เป็นผู้ถ่ายทอด และผู้ฟังที่ดี พร้อมเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน	ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์วิชาชีพแก่ผู้อื่น

บทสรุป

หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มีพันธะต่อการเจริญงอกงาม และความสำเร็จของผู้เรียนทุกคน โดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนผ่านมวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ ที่บูรณาการอย่างมีความหมายเพื่อการประยุกต์ความรู้ ทักษะกระบวนการได้จริงสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม และตอบสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนจำเพาะบุคคล จึงเป็นหลักสูตรที่ต้องปรับแนวทางให้การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ เป็นการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเป็นเป้าหมาย คือมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้การได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะของครูกับการจัดการเรียนรู้หลักสูตรฐานสมรรถนะสามารถพัฒนาได้ด้วยแนวคิด **STAR** ซึ่งอักษรย่อของแนวคิดดังกล่าวมีความหมาย กล่าวคือ S มาจากคำว่า Starter หมายถึง การเป็นผู้เริ่มต้นในการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน T มาจากคำว่า Trainer หมายถึง การเป็นผู้ฝึกฝนให้ผู้เรียนความตระหนักในการพัฒนาตนเอง A Achiever หมายถึง การเป็นผู้บรรลุผลสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนและการพัฒนาตนเอง และ R มาจากคำว่า Resilient หมายถึงการเป็นผู้มีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาและปรับตัวในการแก้ปัญหาได้ โดยคุณลักษณะของครูดังกล่าวนี้สอดคล้องกับสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) ของครูผู้สอนและคุณลักษณะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- เดชกุล มัทวานกุล. (2563). *ความเป็นครู*. เอกสารประกอบการสอนวิชา รหัสวิชา EDC 6207 สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ฦภัทร ก๊อปปี้.
- ปติตตา ปิยสกุลเสวี. (31 มีนาคม 2564). หลักสูตรใหม่กำลังมาเพื่อยกระดับเด็กไทย “หลักสูตรฐานสมรรถนะ เรื่องจริงหรืออุดมคติ”. *ไทยรัฐ*. 16.
- ปติตตา ปิยสกุลเสวี. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเวสปรา กับการสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. ใน *การประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่องก้าวนำสังคมวิถีชีวิตใหม่ด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม* (น.366-375). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต, และคณะ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(1), 33-48.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง) สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562ก). *หลักสูตรฐานสมรรถนะผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562ข). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- McClelland , D. C. (1973). Testing for Competence Rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.